

Шкільна бібліотека

Франсуа Рабле

Гаргантюа
і Пантагрюель

Харків
«Фоліо»
2017

ПОВІСТЬ ПРО ДИВОВИЖНЕ ЖИТТЯ ТА ПОДВИГИ ВЕЛИКОГО ГАРГАНТЮА, ПАНТАГРЮЕЛЕВОГО БАТЬКА

РОЗДІЛ І

Про те, як народився Гаргантюа

Давно колись, ще за непам'ятних часів, був собі велетень на ймення Грангузьє⁵. Вдався він добрий, лагідний, веселий і дуже любив попоїсти. Його погребі й комори завжди були повні шинки, ковбас, солонини з гірчицею, копчених язиків, паштетів та кав'яру — бо, гадав Грангузьє, запас біди не чинить.

Дійшовши зрілих літ, Грангузьє оженився. Взяв Гаргамеллу — теж велетку, дівчину міцну здоров'ям і гарну з себе. Через рік Гаргамелла народила сина.

На radoщах Грангузьє справив бенкет, такий бучний, яких іще ніколи не бувало в усьому його краї.

Для гостей забили й засмажили триста сімдесят шість тисяч чотирнадцять угодованих биків.

На бенкет Грангузьє запросив усіх своїх родичів, друзів, приятелів та сусідів з довколишніх міст і містечок: Сейї, Сіне, Ла-Рош-Клермо, Кудре-Монпансьє, Веда та Вогодрі.

Чудовий то був бенкет! Всі їли-пили донесхочу. Ум'яли всю смаженину, стеребили мало не тисячу бочок солоних тельбухів. Сам тільки Грангузьє з'їв їх шістнадцять бочок, два цебра і шість горщиків. Здавалося, в нього ось-ось лусне черево, аж ні — обійшлося...

Начастувавшись, Грангузьє та гості заспівали веселих пісень, завели ігрища й танки на буйній зеленій траві, приграючи собі на волинках і флажолетах⁶.

Раптом пролунав крик:

— Пити! Пити! Пити!

Крик був такий гучний, що покотився луною високо вгору й далеко-далеко навсебіч.

То подав голос синок Грангузьє, що тільки-но з'явився на світ.

— Ке гран тю а!⁷ — вражено вигукнув Грангузьє. — Ну й горлянка ж у тебе, синашу!

— Дивовижна горлянка, нічого не скажеш! — підхопили гості. — То й назовіть хлопчика Гаргантюа — за першими вашими словами, звернутими до нього.

Це ім'я і Грангузьє, і Гаргамеллі припало до вподоби.

Малого Гаргантюа втихомирили, заколисали, а тоді понесли до церкви й охрестили за добрим християнським звичаєм.

Аби ви тільки знали, як їв Гаргантюа! У всьому краї не знайшлося годувальниці, молока якої вистачило б хлоп'яті. Отож довелося пригнати до замку сімнадцять тисяч дев'ятсот тринадцять корів...

Коли Гаргантюа минав другий рочок, Грангузьє звелів змайструвати йому гарного возика. У возика запрягли волів, хлопчик їздив по околиці, і всі, хто тільки траплявся назустріч, милувалися Гаргантюа: таке гоже було в нього личко, а підборіддів — аж шістнадцять...

Плакав, пхивкав і вередував Гаргантюа дуже рідко, зате їв дуже часто — мало не щохвилини.

Грангузьє справив синові чудову одіж білого й блакитного кольорів. Всі в його родині з діда-прадіда вбиралися в білу й блакитну одіж.

Хочете знати, скільки краму пішло на цю одіж? Я перегорнув багацько старожитніх книжок і в одній про це вичитав, тож відповім вам якнайточніше.

На сорочку Гаргантюа пішло дев'ятсот ліктів⁸ найкращого французького полотна і ще двісті — на квадратні ластовиці під пахвами. Куртку пошили з восьмисот тринадцяти ліктів білого шовку, штани — з тисячі ста п'яти ліктів білого сукна. Холоші штанів скидалися на колони, а ззаду було пороблено смужки й зубці.

Гріх не сказати, що хлопчик мав дуже гарні ноги, хоч і товсті, але всій поставі домірні.

Черевики Гаргантюа пошили з чотирьохсот шести ліктів блакитної замші — такої, що аж очі вбирала. На підошви ледве вистачило шкур, що їх злупили з тисячі корів.

Носи в черевиків, за тогочасною модою, були гострі.

На камзол витратили тисячу вісімсот ліктів синього оксамиту, вигаптуваного по краях золотим листям винограду; на пояс — триста з гаком ліктів шовкової саржі — білої та блакитної.

Гаман хлопчикові пошили зі шкіри слона, а плащ — із дев'яти тисяч п'ятисот дев'яноста дев'яти з лишком ліктів густо-блакитного оксамиту, на якому було навскоси виткано золотих чоловічків.

Очей не відведеш од такого плаща!

На капелюх Гаргантюа пішло триста два лікті оксамиту, і був він великий, крилатий та круглий — достоту такий, як хлопчикова голова. На капелюхові красувався плюмаж із блакитного пеліканячого пера; перо вельми зграбно звисало Гаргантюа над правим вухом.

Рукавички йому пошили із шкіри, злупленої з шістнадцяти вовкулаків. Прегарні були рукавички, першорядним майстром зроблені.

На шиї Гаргантюа носив золотий ланцюг, який важив двадцять п'ять тисяч шістдесят три золоті марки⁹; він був оздоблений велетами-драконами із зеленої яшми.

Пальці Гаргантюа були внізані перснями: на вказівному пальці лівої руки — карбункул¹⁰ завбільшки із страусяче яйце в оправі зі щирого золота, на безіменному пальці — каблучка із золота, сталі, срібла та міді — і сталь у цій каблучці не псувала золота, а срібло не тьмянило міді. На безіменному пальці правої руки носив він перстень-спіраль із блякло-червоним рубіном, зеленим смарагдом та діамантом, якому й ціни не складеш.

Я вже сказав, що одіж Гаргантюа була двох кольорів — білого й блакитного. Цим Грангузьє хотів засвідчити, що народження сина — для нього небесна радість.

Адже білий колір означає радість, утіху, насолоду, щастя, а блакитний — це символ чогось високого, божественного, небесного.

Ви, прочитавши це, певно ж, будете кпити з мене, старого лукавця. Чому це, мовляв, білий і блакитний кольори означають небесну радість? Ну, то й смійтеся, коли вам смішно!